

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות י"א.

עין משפט נר מצוה

כב א מיי פ"ה מהל' אשות ה' א' סגן עשין מח טו"ש"ע אה"ע ס' קו סעי' ג:
כג ב מיי פ"ה מהל' אשות ביאה ה' א' סגן לאוין קין טו"ש"ע י"ד ס' רסח סעי' ז:
כד ג מיי פ"ד מהל' זכיה הל"צ סגן עשין פ"ב טו"ש"ע מ"מ ס' רמג סעי' א טו"ש"ע י"ד ס' רסח סעי' ז:
כה ד ה ר ז מיי פ"י מהל' מלמ"ס הל"ג טו"ש"ע י"ד ס' רסח סעי' ז:
כו ח מיי פ"י מהל' אשות הל"ז טור אה"ע ס' ס:
כז ט מיי פ"ה מהל' אשות הל"ג סגן עשין מח טו"ש"ע ס' ס' סעיף ד:
כח י מיי שס טו"ש"ע שס סעיף ה:
כט כ מיי שס ה' א טו"ש"ע שס סעי' ב:

תוספות ר"ד

הגיורת והשפחה ושנתגירו פחותות מבנות ג' שנים ויום אחד כותבתן מאתים ויש להן טענת בתולות פ"י בהזקת בתולות הן. ואם נמצאה בעולה אומר לה מקחי מקח טענת שפחה כל כתובתה. אמר ר"ה גר קטן מטיילין אותו ע"ד ב"ד. פ"י אפי"ן שאין לו אב ואין תינוק שמתיראל מושלך או ששבו ישראל קטני שפחה ב"ד מלין אותם והם כישוראל לכל דבר. והמורה פ"י מטיילין אותו. דאינו גר עד שימול ויטבול. עיין פרק התולין (דף נ"ג ונ"ד) ובפ"ה דיבמות (דף ע"א). מאי קמ"ל דוכין לאדם שלא בפניו תינא זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו לאדם אלא בפניו. מ"ד בהפקירא נחא ליה וחוב הוא לו. פ"י שאין אדם נעשה שליח לחובתו שלא בפניו כלומר שלא מדעת. קמ"ל דה"ה גדול טרעיס טעמא דאיסורא אבל קטן זכות הוא (לח). אמר ר"י ואם הגדיל פ"י הקטנים שנתגירו ואפי"ן עם אביהן יכולין למחות. פ"י יכולין לומר לא אפשינו להיות גרים ואין לנו לעונשם בב"ד. ואפילו ידו תקיפה. ואם קידש אשה משימחא אינה צריכה גט להיות כישוראל מומר. ודוקא שלא הגיעו לכלל שתי שערות אבל אם הגדילו ולא מיתו אין יכולין למחות ואם מיתו הרי הן כישוראל מומר וקדושי קדושיין. והגדילו דר"י לאו דוקא שבאו לכלל עונשין אלא שבאו לכלל דעת וידעין לא באו לכלל עונשין. **מתני'** הגדול שבא על הקטנה וקטן שבא על הגדולה ומוכת עין כותבתן מאתים. דברי ר"מ וחכ"א מוכת עין כותבתן מנה. פ"י קטנה פחותה מבת ג' שנים ואם אחר שאין ביאתה ביאה שהרי בתוליה חורין. וקטן פחות מב' ט' שאמרו חכמים אין ביאתה ביאה לקנות קנין גמור. כגון אם בא על אבמתו דהתם אמרי' אין ביאתה ביאה (ט' חשוכה לקנות

ממבילין אותו על דעת ב"ד משום דזכות הוא. ומימנה דהא זכייה הוי מטעם שליחות דכיון דזכות הוא לו אין סהדי דעבדי ליה שליח דממוכה צפ"ק דצ"מ (דף י"ג). גבי חלר משום יד אימרחא ולא גרע משליחות וא"כ היאך זכין לקטן והלא אין שליחות לקטן כדאמרין בביאה נשך (שם ע"א): ועוד דלכתי עובד כוכבים הוא ואמרי' התם דקטן דלמי לכלל שליחות אית ליה זכייה מדרבנן עובד כוכבים דלא אמי לכלל שליחות אפילו זכייה מדרבנן לית ליה וגרעה לר"י דהכא נמי דזכין לו מדרבנן כדאמרין התם דקטן אית ליה זכייה מדרבנן ואע"ג דלכתי עובד כוכבים הוא הא אמי לכלל שליחות א"נ כיון דנשך זכייה נעשה ישראל הוה ליה כישוראל גמור לענין זכייה וה"ה הכי הוה גר מדרבנן ושרינן ליה צמת ישראל וקדושי קידושין הא מן המורה עובד כוכבים הוא וי"ל דקסבר כמ"ד צהאשה רבה (יבמות דף פ"ט): ליש כח ציד חכמים לעקור דבר מן המורה צקוס ועשה וכי פריך מאי קמ"ל הוה מלי לשנויי קמ"ל ליש כח ציד חכמים לעקור דבר מן המורה צקוס ועשה ומד מתרי טעמי נקט והא דלמרי' צריש בן סורר (סנהדרין דף ס"א): ושם גבי גזל הגר אס אס אין לאיש גזל איש אמה רריך לחור אחריו אס יש לו גזל אצל קטן אי אמה רריך לחור אחריו כ"י משכמת לה גר קטן מן המורה צמעותת שנתגירה (כדאמרין בפרק הערל (יבמות דף ע"ח. ושם) עובדת כוכבים מעוברת שנתגירה צנה אין רריך טבילה והוי גר מן המורה דישוראל גמור הוא ואית ליה ממון מן המורה כגון שירש את אמו ואי אמה רריך לחור עליו שאין לו יורשין שאינו מוליד ואחיו מן האס אין יורשין אותו ולפי ספריס דגרסינן צ"מ (דף ע"א): זכייה מיהא אית ליה ולא גרס מדרבנן נחא דמני למימר דאית ליה זכייה מן המורה ועובד כוכבים קטן כיון דצא להמגיר חשבינן ליה כישוראל קטן ואע"ג דזכייה הוי מטעם שליחות ואין לו שליחות מן המורה ה"מ דצדק שיש צו קלת חוצה כגון להפריש תרומתו דשמא היה רואה לפוטרה צמטה אמת או שמא היה רואה להעדיף אצל שליחות: **מהו דתימא** עובד כוכבים בהפקירא נחא ליה. ואע"ג דרבנן פליגי ארי מאירי צפ"י קמח דגיטין (דף י"ג. ושם) ולית להו טעמא דבהפקירא נחא ליה ה"מ גבי עבד שאינו חושש בהפקירא שמתקיע עלמו מן השעבוד

אף אנו נאמר איילונות דוכרנית דלא ילדה: **מתני'** הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו ושנתגירו ושנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד כותבתן מאתים ויש להן טענת בתולין: **גמ'** אמר רב הונא גר קטן ממבילין אותו על דעת בית דין מאי קמ"ל (כדאמרין) דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו תינא (כדאמרין) זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא נחא ליה הא קיימא לן (כדאמרין) דעבד ודאי בהפקירא נחא ליה אבל קטן זכות הוא לו לימא מסייע ליה הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו ושנתגירו ושנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד מאי לאו דאמבלינהו על דעת בית דין לא הכא במאי עסקינן בגר שנתגירו בניו ובנותיו עמו ודינחא להו במאי דעבד אבוהון אמר רב יוסף ההגדילו יכולין למחות איתבייה אביי הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו ושנתגירו ושנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד כותבתן מאתים ואי ס"ד הגדילו יכולין למחות יהבינן לה כתובה דאולה ואכלה בגיורתה ולכי גדלה לכי גדלה נמי ממחייא ונפקא יבין שהגדילה (שעשה אחת ולא מיחתה שוב אינה יכולה למחות מתיב רבא (א"ל נערות שיש להן קנס הבא על הממורת ועל הנתינה ועל הכותית ועל הגיורת ועל השבויה ועל השפחה שנפדו ושנתגירו ושנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד יש להן קנס ואי אמרת הגדילו יכולין למחות יהבינן לה קנס דאולה ואכלה בגיורתה לכי גדלה נמי ממחייא ונפקא שוב אינה יכולה למחות אביי לא אמר כרבא התם קנסא היינו טעמא (שלא יהא חוטא נשכר רבא לא אמר כאביי (כתובתה היינו טעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה: **מתני'** הגדול שבא על הקטנה וקטן שבא על הגדולה ומוכת עין כותבתן מאתים דברי רבי מאיר (וחכ"א מוכת עין כותבתה מנה בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן הגישואין כותבתן מנה ואין

אף אנו נאמר. אף אנו נדרוש את השמות מה לשון איילונות שקראו חכמים לשה שאינה ראויה לילד: **דוכרנית**. לשון איל תמים דמתרגמינן דכר שלים (ויקרא ה). הרי היא כאל שאלו יולד: **גמ'** (על דעת צ"ד). אס אין לו **מטבילין**. דאין לך גר בלא מילה שצריכיה ג' והן נעשין לו אב והרי הוא גר על ידיהן ומגעו ציין כשר: **מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא נחא ליה**. וחוב הוא לו ואין אדם נעשה שליח לאדם לחובתו שלא בפניו כלומר שלא מדעתו וקטן לאו בר דיעה הוא: **דא** גבי עבד קי"ל צפ"ק דגיטין (דף י"ג). דודאי בהפקירא נחא ליה נוח לו להיות עבד ויהא מותר בהפקירא זימת השפחות מהיות בן חורין להיות מותר צבת ישראל דלא יזיל ליה ולא שכיחא ליה להפקירא: **קמ"ל**. הכא דגבי עובד כוכבים קטן לא אמרינן הכי: **דמיני** מילי. דמינא ליה בהפקירא: **גדול**. שגדל [צמדות] הפקירות וטעיס ליה טעמא דאיסורא: **הגדילו**. קנייה שנתגירו ואפי"ן עם אביהן. יכולין למחות. ולומר אי אפשינו להיות גרים וחורין לסורן ואין לנו לענשן צ"ד ואפי"ן ידיו תקיפה ואס קדש אשה משמיהא אינה צריכה גט להיות כישוראל מומרי': **לכי גדלה**. לא יהבינן לה עד שתגדיל: **זכי אינה יכולה למחות**. ואס מיחתה הוה ליה כישוראלית מומרת' ליענש בכל עושי צ"ד: **שיש לה קנס**. נ' כסף אס יאנסו: **הבא על הממורת**. ואע"ג דלא קרינן ביה ולו תהיה לשה"ס שהרי אינה ראויה לקיימה אפילו היי ס' לה קנס דלקטן נ"ט: **אביי לא אמר כרבא**. דמותיב מקנסא דקסבר לאו תיזנתא היא דטעמא דקנסא שלא יהא חוטא נשכר להפטרי: **רבא לא אמר כאביי**. דמותיב מכתובה דהתם טעמא מאי תקינו לה רבנן כמזה שאל תהא קלה צעניו להוציאה וכל זמן שלא מיחתה גיורת היא ועבדינן לה תקנתא: **בתני'** **הבא על הקטנה**. פחותה מבת שלש שאין ביאתה ביאה שהרי צמולה חורין: **וקטן**. פחות מנן תשע שנתגירו חכמים אין ביאתו ביאה וצא על הגדולה: **ומוכה עין**. שנתקע לה עין בצמותה מקום: **ככותבן מאתים**. אס נשאו ככותבן אס נשאה סתם ולא פירש לה כלום: **צנוטה**. שהיא אלמנה או גרושה או חלוצה: **מן הגישואין**. כגון שנכנסה לחופה ומת בעלה צחוקת שלא נבעלה: **ככותבנה מנה**. אס ניסת לאחר סתם ככותבנה מנה דצחוקת בעולה קיימא משנכנסה לחופה: ואין

זכות הוא לו. והא דתנן צפרק קמח דגיטין (ג"ז שס) האומר תנו גט זה לאשתי ושיחרור זה לעבדי ראה לחזור צענייה יחזור דברי רבי מאיר היינו צעבד גדול דצקטן מודה רבי מאיר דזכות הוא לו דלא נחא ליה בהפקירא כדאמרין הכא משום דלא טעיס טעמא דאיסורא א"נ איירי אף צעבד קטן וכגון שהוא של כהן דחוב הוא לו שצא לחירות לפי שמפסידו מלאכול בתרומה: **ל"ב** גרעה. ווא"ת והלא כבר גדולה היא שיהא נחא ליה לכהן ומה שצא לחירות מנהג יודאים: **אביי לא אמר כרבא** שרא יהא חוטא נשכר. משמע דרצא לית ליה טעמא דל"ב כיון חוטא נשכר וקשה דאמרי' צפ"י שור שנגח ד' וה' (צ"ק דף נ"ח. ושם) קסבר רבי מאיר כותים גירי כותים ר"מ צממוס לענין שור שנגח שלא יטמעו צהן ופריך אלו נערות שיש להן קנס הבא על הכותית ואי קניס ר"מ צממוס ס' וקנס הוא דקניס ומשני דהכא לא צעי למקנס שלא יהא חוטא נשכר והשתא לרצא דלית ליה הכא טעם דחוטא נשכר היכי מלי משני התם וי"ל דהתם אית ליה שפיר האי טעמא כיון דצדין יש להן קנס דגרי אמת הן אלל דצעי למקנס להו סצרא הוא דמשום טעמא שלא יהא חוטא נשכר מוקמינן לה אדינא אצל הכא סצריא ליה לרצא דמשום טעמא שלא יהא חוטא נשכר אין ליתן לה כיון דמן הדין לית לה שהרי עובדת כוכבים גמורה היא אס מתמה וצפ"י אלו נערות (לקמן דף י"ג): דאית ליה לרצא שלא יהא חוטא נשכר גבי צבויה משום דמוקמינן לה בקדושתה: ושמואל

לגמרי. פ"י לא גרעה אותה ביאה ממאמר בגדול. שכמו שמאמר בגדול פוסלה על שאר אחין. כך ביאת אחין על פסלה על האחין. עיין בס"פ האשה רבה: מוכת עין שנתקע לה עין כותבתה מאתים. פ"י לא הפסידו כותבתן אס נישאו סתם וחכ"א מוכת עין כיון שאיברה בתוליה כותבתה מנה: **א** ונדברי רבנו אלו נתישב קשית המ"י כאן ג"ה קשה וע"ש. (ג. ע"ש יבמות דף לו מיירי שם צבילת בן תשע דעשו כמאמר בגדול אצל כפחות מנן תשע לא מיירי התם כלל וצ"ע.

(א) נ"ע (תוס' גיטין ה' ד"ה והא ק"ל). (ב) [שיריזין פ"ה יבמות ק"ח: ועי"ן]. (ג) [גיטין י"ג. ע' תוס' שם]. (ד) [קשה א"כ מתי מדע ענת המהלה דהא צקטות אינה יכולה למחות כריי י"ל כגון שהמילה מנהג גיית יום לפני גדולה וכן נהגה יום או יומים לאחר גדולה. ע"י ע"ה]. (ה) [לקמן כ"ט. ב"ק לח: א] (ו) [יבמות צ"ב. ועי"ן]. (ז) [יבמות פ"ט. לקמן לו: ט]. (ח) [לקמן ג"ג. ט]. [ג"ל גר קטן]. (ט) [צ"ח: משומה]. (י) [צ"ח: משומה]. (יא) [דברים כ"ג]. (יב) [וע' תוס' ב"ק ק"ט: ד"ה קטן ומוס' סנהדרין ס"א].

גליון הש"ס

נ"ב' שלא יהא חוטא נשכר. פ"ב דלה מ"ז נדה דף ד ע"ב: תוס' ד"ה ל"ב גרעה. וא"ת והלא כבר גדולה. עיין נדה מד ע"ב תוס' ד"ה שלשים יום:

מוסף רש"י

זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו. אין אדם יכול ליעשות שליח של מועד לנדר שהוא חובה או הפסד (מדושיין כ"ג). דאין אדם נעשה שליח לנדר אלא על דעתו להפקירו, אצל הרבויס אן סדי דיעה ליה לנפק זכין ואין חבין (וחולין פ"ג). דבר שהוא לרעמו קרי חובה (שער' י' וכושי' ב"מ י' דבר שהוא חוב לו שאינו חפץ בו וסוטה כ"ב). אלו נערות. דוקא נערה. משהביאה שתי שערות עד שמתגבר והם שתי חמשים שכן נערות נכרות. אצל קטנה ויוגרת אין לה קנס. דאם נתון לאינה מתקנס כסף כדמצי (דברים כ"ב) ומתן חמשי' השוכב וגו' (לקמן כ"ב). ועל הנתינה. מן הכשעוים והא אסורה לקבל דודו הוא בעליהם וכל מיניס ציבמות (ע"ה). ועל שם וימס יהושע חוטבי ע"ס וטאלי מוס וגו' (יהושע ט) קרי להו מניס (לקמן כ"ב). ועל הכותית. קסבר גריי חיות הן וישנן בללו לא מתמתן סם (שם). ועל השבויה. ישראלית שפדית פחותה מנת שלש שנים. דצחוקת בתולה היא. שאפילו נבעלה צבויה צמולה חורין (שם).